

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

LXII. Quæ & dici potest Fer. 2 sequenti; secunda est de relapsu in peccatum.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56356)

& tibi, persuadeant. Hic mentis rigidum ac severum vocabis: Sed quorsum? Quia te securum reddere volo de tuâ salute? quia tecum non dissimulo pessimum statum tuum? quia te perditum esse nolo? quia non aliam scio tuâ salvationis viam? Sed si ita se res habet dices, quàm paucorum salus est certa? Equidem longè pauciorum quàm putetur, & quam dicatur. Verùm si ita est, multò facilius est desperare quàm ita se torquere. Hoc ipsum est, mi auditor, quod prius dixi, ex hoc frequenti relapsu oriri desperationem; qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitia in operationem immunditia omnis in avaritiam: & ex fructu collige arborem: & causam ab effectu. Verùm hic sensus est hominis fracti & abjecti, qui ut loquitur Scriptura, *foedus inivit cum morte, & inferno*. At generosus Christianus hinc occasionem accipit non despondendi animum, sed se se erigendi, & magna etiam, & supra suas vires aggrediendi. *Quis scit si convertatur Dominus, & relinquat post se benedictionem*. Sed difficilis est reditus? At non impossibilis. Impossibilem dixisti? Sed quod est impossibile hominibus, possibile est Deo. Sed Deus deserit & gratiam denegat? sed non tollit orationem. Pete, quære, pulsa, age, lachrymis, & Deo etiam nolenti vim facito. Hæc vis, Deo grata est: *Magna est fides tua: fiat tibi sicut vis*. Amen.

DOMINICA TERTIA
IN QUADRAGESIMA.
CONCIO SEXTA.

Quæ est secunda de relapsu in peccatum.

Et sunt novissima hominis illius pejora prioribus. Lucæ II.

EA est natura rerum infinitarum in quocunque genere sint, ut nunquam exhaustiri possint. Deus quia infinitus est secundum essentiam, pelagus exhaustum essentia vocatur à Nazianzeno, quod animo, & cogitatione comprehendi non potest. *Æterna beatitudo, in suo genere S. Thomæ est infinita, acquiri quidem potest. Multitudo infinita nullo numero exhaustiri potest, itaque omnem numerum includit, & nullum habet ultimum, quoniam quocunque major est. Quantitas infinita si*

tamen aliqua possibilis sit, superat omnem mensuram, itaque definiti non potest, unde nec habet æqualitatem, aut inæqualitatem, quia comparationem non admittit. Ita peccatum quoniam aliquâ ratione infinitum est, propter malitiam, deformitatem, & oppositionem cum Deo; nunquam satis puniri potest, & idèd pœnam meretur æternam; neque etiam propterea oratione satis exprimi possunt aut ejus turpitudine, aut damna, & exitium. Non igitur mirum si cum nobis sermo de una aliqua ejus circumstantia, nempe de relapsu, licet jam multa de ejus gravitate à nobis dicta sint, nobis adhuc plura supersint dicenda. Certè, ut dicam omnia non id mihi sumo: Sed unum quod Evangelio nostro tam expressè continetur, præterire nolui; quod tertiam ea de re propositionem complectar, postquam Beatissimam Dei Matrem promovere salutaverimus. AVE MARIA.

TERTIA propositio. Homo relabens in peccata non solum habere debet suum statum suspectum, etiam cum ei videtur optimus, cum nimirum plangit præterita, & agit pœnitentiã; uti in 1. propositione probatũ est: Nec solum perdifficilem habet accedere impossibilem & emendationem suam, & salutem; quod in secundæ propositionis probationibus manifestè ostendimus: Sed etiam ferèdè semper accidit ipsius in pejus prolapsio; ita ut optabilius longè illi fuisset semper in peccato permanisse, quam iterum ex gratia in peccatum relabi; quo nescio an aliquid majus aut funestius dici possit. *Et sunt novissima hominis illius pejora prioribus.*

Dixi 1. In pejus semper ruere secundum illud Bern. ser. 3. in Cantica: Erit sine dubio recedenti, quàm jacenti deterius; Probatur ex Scripturis, Proverb. 26. *Sicut canis qui revertitur ad vomitum suum, sic imprudens qui*

iterat stultitiam suam: 70. Interpretes sic vertunt; Sicut canis cum revertitur ad vomitum suum, odibilis efficitur: sic imprudens suã malitiã revertens ad peccatum suum. Bernardus ser. 3. de Assumptione: Reversus ad vomitum canis, odibilis erit multò plus quàm ante; & fit filius gehennæ multipliciter, qui post indulgentiam delictorum in easdem denuò sordes inciderit. Ex re naturaliter fœda, vult Scriptura nos intelligere rem moraliter fœdissimam: unde August. in Psal. 83. Si canis hoc faciens horret oculis tuis, tu quid eris oculis Dei? Idèd pungit nos exemplo animalium in re maxime odibili: Unde Chrysostr. homil. de Militia Christiana in to. 5. Ne contraria humanitati, irrationalium natura re ducat. Vere dixit hanc turpitudinem contrariam esse humanitati, nam licet Josephus dixerit lib. 2. de bello Judaico cap. 7. tantam fuisse Hierosolymis famem, ut fœdissima quæque manducarent; immò aliquos eo fuisse redactos ut alicum vomitum exhausserint; advertit tamen neminem ad suum rediisse, ne in summa quidem fame; rem adèd exhorret natura: ut intelligas quantum sit in moribus flagitium. S. Petrus rem auget Epist. 2. cap. 2. *soncigit enim eis illud veri proverbij; Canis revertens ad suum vomitum, & sus lota in volubroluti;* quod à S. Gregor. in Pastor. ad 31. part. explicatum attulimus superiori concione. Jeremias cap. 2. *Quàm vilis facta es nimis, iterans vias tuas!* Israelem alloquitur repentem Ægyptum, ubi cum crudelem olim servisset servitutem, ostendit se vilissimum omnium populorum esse, qui post acceptam tantis signis, & portentis, & tantã victoriã libertatem, iterum se dedat Ægyptijs, qui eum crudelius habebunt, quàm tempore primæ servitutis; unde Israëlitis semper obstitit Deus ne in Ægyptum redirent, malens etiam ut Babylonijs servirent & Assyrijs, quàm Ægyptijs; ut videre est apud Jeremiam.

Ea propter Christus Dominus Paralyticum sanatum sic admonuit Ioan. *Et ecce sanus factus es, jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat;* in quibus verbis subindicat illum hominem propter aliquod peccatum incidisse in paralytim, & propter perseverantiam in peccato, tandiu in infirmitate perseverasse, scilicet spatio triginta octo annorum: denique, si repeteret peccatum, gravius illum esse puniendum, quod graviori peccato gravior pœna debeat: ceterum peccatum recidivi primo semper esse majus, præcise ex lapsu.

Sed nihil expressius, nihilque fortius dici potest, quàm quòd Christus de Iudæis dixit sub figura hominis Dæmoniaci; primò quidem liberati, sed iterum peius à Dæmone vexati ob negligentiam. Ita enim loquitur Mat. 12. & Lucæ 11. *Cum autem spiritus immundus exierit ab homine, ambulat per loca arida, quaerens requiem, & non invenit. Tunc dicit, Revertar in domum meam, unde exivi. Et veniens invenit eam vacantem, scopis mundatam, & ornata: tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum nequiores se, & intrantes habitant ibi: & fiunt novissima hominis illius pejora prioribus: sic erit & generationi huic pessima:* Sensus est: Si quis Energumenus à Dæmone liberatus sit, qui ut fieri solet, expulsus sit in loca deserta ubi nulli homines sunt, qualia esse solent quæ sine aquis sunt, ut scilicet nulli possit nocere: Si qui liberatus est non se custodiat, sed iterum peccet, ac Dæmon expulsus videat te nemini in locis desertis nocere posse: Si videat priorem domum vacantem, id est, liberam & paratam ad habitandum; nam his verbis significatur ex more hominum comoda, & opportuna habitatio; quæ respectu Dæmonum est anima otio dedita, vitiis cooperata, ac spoliata virtutibus: Tunc verò sibi plures aggregat Dæmones, seipso ne-

quiores ac potentiores ad nocendum, quippe per septem, intelliguntur plures: atque iterum corpus ingrediens Energumeni, eos omnes secum in illud adducit: unde fit, ut Energumenus peius tractetur quàm prius; nec sane immeritò, qui, ut advertit Sanctus Chrysostr., duplici re non sit emendatus, & prioribus calamitatibus, & liberatione secuta. *Sic erit & generationi huic pessima:* Etenim Iudæi cum adhuc essent idololatræ, antequam Abraham vocaretur à Deo, erant in statu tolerabiliore, quàm cum Christum Dominum reiecerent: tam ex parte intellectus, quia pauciores habebant errores, ob maiorem ignorantiam, quàm ex parte voluntatis, quia pluribus, & maioribus vitiis implicati fuerunt. Addo etiam ratione pœnæ: Nam ut advertit S. Chrysostr., cum è captivitate Babylo-nica revocati essent, quoniam se se non emendarunt, id circò gravissime omnium puniti sunt in excidio Hierosolymitano. Quæ omnia (inquit Chrysostr.) non ad illos solum, verum etiam ad nos ipsos dicta esse credamus: Nam divina luce illuminati, & à prima delictorum miseria erepti, si rursus ad eandem malignitatem revertimur, gravior profectò punitio nos expectabit: neque verò tantum punitio, sed etiam pejor conditio; nunquam enim nisi in peius incidemus.

Cur verò peccatum recidivæ semper sit gravius & peius curetur; Oritur 1. ex natura rei: Nam in rebus omnibus lapsus est minor, quàm relapsus; ut in morbis iste est periculosior; & in vulneribus, quod iteratum est ægrius curatur; & in offensis quæ iterata est, vix condonatur. 2. Ex punitione Dei, uti diximus de Energumeno; eò enim pertinet tota Christi Parabola; 3. Ob novas hujus peccati circumstantias, ingratitude, perfidiæ, & contemptus, ex quibus gravius sit peccatù: 4. Quia virtute redeunt præterita peccata,

& novum additur, uti dictum est supra: sicut septem Dæmones veniunt, & redit ille qui fuerat expulsus. 5. Attenditur potius status, quàm peccatum: nam etiamsi peccata essent pauciora, deterior tamen est status: Quia & ipsis gratiis, & cognitione, & sensis pietatis quæ habuit, abutitur in malum qui relabatur: unde ornamenta domus, id est ingenium mysteriorum cognitione excultum & rerum divinarum scientiâ, convertit in Dæmonis obsequium: ex quo fit ut illi sint pessimi hæretici qui olim Catholici fuerunt: & in sæculo depravatissimi, qui aliàs in Religionibus vixerunt: quod & dicit Augustinus, Epistol. 137. scilicet, se nunquam meliores invenisse quàm qui in Monasteriis profecerunt; neque expertum peiores quàm qui in Monasteriis ceciderunt: ut hinc arbitretur (inquit) in Apocalypsi scriptum: *Et qui in sordibus est sordescat adhuc: & qui justus est justificetur adhuc*: Et idè videmus relapsos ferè esse incorrigibiles, ut sunt Apostata à fide & à Religionibus: quæ res & fidem Catholicam & Religiosum statum maximè commendat. Sed ad aliud.

Dixi 2. Optabilius fuisse in eodem peccato semper permansisse quàm in idem relabi. Heu! quid hoc est? Quemadmodùm ex pœnis nulla est major quàm peccatum, quando DEVS sinit aliquem in illud labi, quia nullo est malum majus illo: Ita nullus est status illo miserabilior quàm cum ipsum peccatum optabilius est. Sic Sanctus Augustinus optavit superbæ Virgini ut caderet: audeo dicere, inquit, expedit Virgini superbæ cadere. Quid enim prodest Virgini sua Virginitas, si per superbiam damnetur? Fatuæ siquidem Virgines ab ipso Sponso exclusæ sunt: *Amen dico vobis nescio vos*. Jam vide qualis sit ejus status, cui fuerit optabilius semper in peccato remansisse? quod dicitur non tantum ratione demeriti, quia

continuatio actus mali, non tantum valere ad demeritum, sicut boni actus ad meritum, quantum ipsius aut prima, aut iterata productio: sed etiam ratione aliarum considerationum, quas in præcedentibus tetigimus. Id significavit S. Petrus in secundâ suâ Epistolâ cap. 2. *Si enim refugientes coinquinationes mundi, in cognitione Domini nostri, & Salvatoris IESU CHRISTI, hi rursus implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus. Melius enim erat illis non cognoscere viam justitiæ, quàm post agnitionem, retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est, sancto mandato. Contigit enim eis illud verbum Proverbijs: Canis revertens ad suum vomitum; & sus lota in volute abro luti*: Triplicem hinc rationem reddit Apostolus Petrus.

1. Est, ob majorem cognitionem: *Melius erat illis non cognoscere viam justitiæ*: quia Iac. 4. *scienti bonum facere, & non facienti peccatum est illi*, & Luca 12. *Servus qui cognovit voluntatem Domini sui, &c. & non fecit, &c. vapulabit multis*: quia ubi major est cognitio, plus est libertatis, & malitiæ: 2. Ob contemptum & ingratitude: *ab eo quod traditum est illis sancto mandato*; abiciens enim dona à DEO accepta, majorem voluntatis DEI notitiam, justitiam, & cetera Spiritus Sancti bona, verè ingratus est, immò & impius. 3. Quia relabens ferè semper incidit in majora peccata: quod significat vox illa, *retrorsum converti* plerumque enim vel fidem deserit, vel suam possessionem, insigni aliquâ in moribus mutatione. Vide autem ex allatis similitudinibus turpitudinem relapsus, & ejus malitiam, præ quâ sit optabilius in peccato perseverasse.

Ex quibus omnibus fit ut ejusmodi homo sit sub maledicto, hoc est, reprobis censeatur: Hebr. 6 *Terra enim sapè venientem super se, bibens umbrem, & generans herbam opportunam illis*

illis à quibus colitur, accipit benedictionem à Deo: (quia ejus fructus ad maturitatem perducitur, nam uti dicitur Marci 4.) Terra ultrò fructificat primum herbas, deinde spicas, deinde plenum frumentum in spicâ: Pergit Apostolus, Proferens autem spinas ac tribulos, reproba est, & maledictio proxima: cuius consummatio in combustionem: nam deseritur eiulmodi terra, & infelices herbae ab agricolis comburuntur: quibus verbis significatur dissimilis justorum, & impiorum exitus, ac miserandus hominis relapsi status: ut in presenti sit reprobus, hoc est à Deo derelictus, & privatus omnigratiâ efficaci pertinente ad justificationem, & proximus maledicto, hoc est illi pœnæ quâ improbi in æternum à Deo rejiciuntur. *Item maledicti in ignem æternum:* Unde additur, *cujus consummatio, in combustionem:* id est cuius finis & exitus est amandari in ignem æternum, quâ re nihil gravius dici potest: Præsertim quoniam ut addit Chrysost. non sunt hæminæ Pauli, non sunt verba hominis, sunt Spiritus Sancti, sunt Christi qui in ipso loquitur, id est, in Paulo. Cùm verò audis maledictum, cogita grave admodum ac durum Urbis Ierichuntinæ anathema factum à Iosue his verbis, quibus illam iræ Divinæ ac justitiæ per supplicium quasi hostiam dedicavit, ac consecravit libr. Iosue cap. 6: *Sit civitas hæc anathema: & omnia quæ in eâ sunt Domino:* Et postea destructâ civitate, quasi abolito per justificationem peccato: audi quæ Iosue contra recidivos imprecetur: *In tempore ille imprecatus est Iosue, dicens: Maledictus vir coram Domino, qui suscitaverit & edificaverit civitatem Iericho. In primogenito suo fundamenta illius jaciât, & in novissimo liberorum ponat portas ejus:* Imprecatur ei qui ausus fuerit ædificare Iericho, omnis posteritatis abolitionem, ita ut dùm ædificium inchoarit, primogenitus ejus moriatur: si pergat ædificare, alios amittat liberos: sic perficiat, eâdem ratione, mors auferat eiulti-

mum liberorum. Ne autem sine effectu putes fuisse eiusmodi imprecationem, audi quid fecutum sit, uti scriptum est 3. Reg. cap. 16. Nam cùm post annos 700. sub Rege Achab, quidam nomine Hiel urbem Iericho reædificare conatus esset, cùm eius jaceret fundamenta ei mortuus est primogenitus ipsius, Abiram, & cùm opus finiret, ac portas poneret, extulit Segub, novissimum liberorum suorum: neque verò hi tantum duo liberi mortui sunt, sed inter ædificandum, quotquot medii erant inter primum & ultimum, ut annotavit Rupertus cap. 20. in Iosue; ut ambiendo conditoris nomen, rotum cum affectu perderet genitoris honorem: ut scilicet hinc intelligat recidivus se sub maledicto, ac reprobationis contineri, vixque sperari posse salutem, sed omnium meritum, quasi filiorum, & virtutum interitum: Certè videmus in Scripturâ homines nequissimos, & post magna scelera esse conversos, etiam si diutissimè in peccatis perseverassent; ita Rex Nabuchodonosor, quem Augustinus opponit Pharaoni: Sed hic postremus factus pœnitens, cùm esset relapsus induratus est. Quàm magna sunt Manassis peccata; invenit tamen pœnitentiæ locum: Salomon pluribus annis infatuatus, & Idololatra, tandem resipuit, & à nonnullis inter Sanctos numeratur: Quàm graviter pœnitentia peccavit David, reus adulterii & homicidii; sed semel correctus perseveravit: At Roboam filium Salomonis non prima peccata perdidit, sed relapsus; At si prima Saülis inobedientia ejus reprobationem inchoavit, ejus relapsus in secundam eum in reprobum sensum dedit. Non quòd non plurimi per primum peccatum mortale damnentur; plures quoque, si in peccato perseveraverint; sed quòd paucis admodum relapsis gratia concedatur, & quòd passim relapsi in gravissima deinde peccata labantur, & demùm in ultimam ruinam.

Confidimus autem de vobis dilectissimi meliora, & viciniora saluti, tamen si ita loquimur. Non enim injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius qui ministrastis Sanctis & ministratis. Cupimus autem unumquemque vestrum eandem ostentare sollicitudinem ad explorationem spei, usque in finem.

Liceat enim apud vos iisdem prorsus uti verbis, quibus Paulus apud Hebr. cap. 6. eundem finiens discursum: Nam quamvis duriora vobis sæpe dicere cogor, tamen ut cum Chrysoft. loquar, melius est vos verbis terrere, ne re ipsa doleatis. Quin & aliunde nihil veritati addimus, sed semper minora rebus ipsis loquimur: *Confidimus autem de vobis, &c.* Illud verò quod in eam spem erigit, est quod Deus rationem habebit multorum bonorum operum præteritorum: *Non enim injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri, &c.* Sed præcipuè vestrarum eleemosynarum, à quarum studio, neque nunc cessatis, qui ministratis Sanctis, & ministrastis: Ego enim scio quanta sit vis eleemosynæ, quanta virtus: scio dixisse Christum, *Date eleemosynam, & omnia munda sunt vobis:* Item dictum Tob. 4. *Quoniam eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras:* Item, Sapientis in Eccli. 3. *Ignem ardentem extinguit aqua, & eleemosyna resistit peccatis:* Non quòd sola eleemosyna sufficiat, sed quia qui facit misericordiam, ille quoque misericordiam consequetur: Hinc illud consilium peccatoribus do, ut nunquam omitant eleemosynas, quod consilium dedit Danieli Regi Nabuchodonosori, cap. 4. *Quamobrem Rex consilium meum placeat tibi, & peccata tua eleemosynis redime, & iniquitates tuas misericordiis pauperum: forsitan ignoscet delictis tuis:* Quod si non est injustus Deus ut obliviscatur operis tui, & dilectionis quam ostendisti in nomine ipsius: Tu quoque ò peccator, noli

oblivisci laboris tui, cum pœnitentiam de primo peccato egisti. Cogita enim tuum timorem, tuum pudorem, tuas lachrymas, cum ageres pœnitentiam, si tamen eam unquam egisti. Quid quæris iterum dolore, quid flere, quid te affligere? Quid faciebas, cum te pœniteret? quàm tibi scæda, quàm levis, quàm indigna videbatur misera illa delectatio, quàm nunc ita perditè insequeris? Cogita quantum tibi steterit recuperata innocentia & conscientia emundatio? Cur tantos labores vis tam facilè disperdere? Cantic. 5. *Expoliavi me tunicam meam, quomodo induar illam? lavi pedes meos, quomodo inquinabo illos?* Cur iterum vis subire laborem pœnitentia? An non facilius carere voluptate peccati, quàm pœnitentia labores sustinere? Certè pœnitentia, teste Tertulliano lib. de ipsa cap. 9. in peccatorem pronuntians, pro Dei indignatione fungitur? ut intelligas eam in peccatorem deservire. Quid igitur te illi iterum obligas? Quid in peccatum relaberis? Quia (inquis) iterum parcat Deus, si me iterum pœniteat. Sed 1. Quid tibi tam facilem relapsus veniam polliceris? cum Apostolus dicat, *Impossibile esse ejusmodi homines renovari ad pœnitentiam* & ut mollissimè explicem hanc impossibilitatem, significatur maxima difficultas & quod in paucissimis accadat. Quid igitur sperare potes, te unum fore ex illis?

2. Quàm illud divinam veniam indignum, ideò Deum offendere, quòd se præbeat facilem ad veniam? Nemo idcirco deterior sit, quia Deus melior est; toties delinquendo, quoties ignoscitur; ait Tertul. Nonne ad contrarium te ejus bonitas vocat?

3. An illud rectè intelligis quòd dixisti, si me iterum pœniteat? An facilem credis pœnitentiam? Certè Chrysoft. homil. 9. in Epist. ad Hebr. ex his omnibus pœnitentiam quasi medicamentum componit: Prius est (inquit) ex suorum peccatorum condem-

natione, & ex confessione; *delictum* ait David, *cognitum tibi feci. & iniustitiam meam non abscondi*: Et alius: *dispeccata tua prior, ut justificeris.* 2. Ex multâ humilitate: est enim veluti catena quædam aurea, & si initium acceperit, sequuntur omnia: nam si peccatum fueris confessus, ut oportet confiteri, sit humilis anima: eam quippe versans & agitans conscientia, efficit ut sit contracta: oportet autem alia quoque addere humilitati, si talis sit, qualem beatus David habebat, dicens, *Cor contritum & humiliatum Deus non despicies*: Nam quod est contritum, non exurgit, non ferit, sed est paratum ad malè patiendum: Post humilitatem verò opus est intensis precibus, & multis lacrymis, & interdiu & noctu: *Lavabo enim, inquit, per singulas noctes lectulum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo*: & post orationem ad eò intensam, multâ opus est elemosynâ: hoc enim est quod reddit admodum validum medicamentum pœnitentiæ; & quomodò in Medicorum adjumentis est medicamentum, quòd multas quidem capit herbas, sed unam quæ obtinet principatum; ita etiam in pœnitentiâ, ipsa est herba quæ principatum maximè obtinet: Deinde non irasci, neque injuriæ acceptæ meminisse & omnibus peccata remittere: *Remittite* (inquit) *ut remittatur vobis*: Et fratres ab errore convertere, & se in Sacerdotes, ut convenit, gerere: *Et si fecerit, (inquit) quispiam peccata, remittentur ei*: Eos tueri ac protegere quibus sit injuria, iram non habere, omnia placidè & moderatè ferre, Hæc Chrysost. Vide an hæc tibi facilia, ac levia videantur: ad hæc, veniant in memoriam quæ cum esses in luctu sensisti, quæ cogitasti, quæ judicasti: Veniat in mentem tuus ille pudor, tuus timor, tua verecundia: *Quem enim fructum habuisti tunc in illis, in quibus nunc erubescis?* Rom. 6.

4. Illud cogita quod agens de simili argumento, monet Athanas in qq. ad Antiochum q. 93, si frequenter cadas, ac resurgis, periculum

Tom. II.

esse, ne mors in casu te occupet, nec spatium habeas resurgendi; nam (inquit) quis sit finis noster futurus, incertum est; oportet igitur nos certiores fieri, ne quando in peccatis antevertamur, & inveniamur impœnitentes, & abiciamur in cruciatum sempiternum Proverb. 27. *Ne gloriaris in crastinum, ignorans quid superventura pariat dies*; memento dicti S. August. Qui pœnitentibus veniam promisit, non semper peccantibus pœnitentiam promittit: immò ne leviter sperares, impossibile dixit Apostolus, *eos qui post veritatem agnitam prolapsi sunt, renovari ad pœnitentiam*: Quia scilicet ei qui tam facilè relabatur vix datur pœnitere. Quæ omnia non eo consilio à me dicta sunt ut vos in desperationem inducerem, ac peccatores summo verem à pœnitentiâ. Novi enim 1, quod ait Tertul. lib. de pœn. c. 8. Non statim, inquit, succidendus ac subruendus est animus desperatione, si secundæ quis pœnitentiæ debitor fuerit: pigeat sanè peccare rursus, sed rursus pœnitere non pigeat: pigeat iterum periclitari, sed non iterum liberari. Iteratæ valetudinis, iteranda medicina est. Gratus in Dominum extiteris, si quod tibi Dominus offert, non reculasaveris. Offendisti, sed reconciliari adhuc potes. Habes cui satisfacias, & quidem volentem. Novi 2, quandiu in hac vitâ sumus, nunquam oclusam esse januam misericordiæ: atque uti loquitur S. Athanasius q. 93, ad Antiochum, Deum semper ad se revertentem respicere, attentâ mutabilitate naturæ humanæ. Sed monere volui ne Dei bonitate in ipsius offensam abutamur, ne perfidâ securitate nos decipiamus. Quam enim certum est Deum, ad se revertentem repellere neminem; tam etiam certum est Deum paucis admodum relapsis uberem illam ac præstantem gratiam largiri, sine quâ licet reverti possunt, si habeant ordinariam, quæ nunquam negatur; nunquam tamen revertentur.

Unum hîc superesset ut causas attexerem,

00

unde

unde oriatur ut tam facilis sit in nobis ad priora relapsus: Cùm sint innumeræ causæ illæ mihi nunc occurrunt.

1. Quòd graviores soleant esse tentationes: uti docuit Christus exemplo Energumeni, *assumit enim demon septem alios spiritus nequiores se*: unde major esse debet & nostra diligentia, & nostri diffidentia. Ne dicas, potui redire, igitur redibo iterùm, *Nunquid qui dormit non adyacet ut resurgat?* Vicas potiùs recedi, igitur cadere possum. Vide fiat in urbibus, quæ deprehensæ sunt ab hostibus; nam si recipiantur istæ urbes, quàm studiosè custodiuntur: omnia timentur, omnia suspecta sunt: Hoc est quod tam sæpè Christus inculcat Apostolis, *Vigilate & orate, ne intretis in tentationem.*

2. Causa, Quia naturâ nostra semper est prona in malum Genes. 8. *Sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentiâ suâ*: & quanquam ad tempus obnitatur, tamen ut ait Ambrosius, nemo diu fortis est. Itaque nos semper oportet esse in prociectu Proverb. 28. *Beatus homo qui semper est pavidus.* Ad eò ut ad minimum odorem mali resiliere oporteat: semper enim timendæ sunt invidiæ.

3. Causa quia non satis fugiuntur occasiones. Idem manens idem, natum est semper idem facere. Cur putas Moysen, cùm esset educturus Israël ab Ægypto, noluisse ut aliquid ibidem relinqueret, non uxores, non parvulos, non greges? *Non remanebit ex eis ungula.* Ne occasionem haberent Israëlita redeundi. Et certè unusquisque interroget conscientiam suam, cur redierit ad crimen, nisi quia occasio remansit. Vnde Christus præcipit eruendum oculum, manum præscindendam, & pedem; ne putes sufficere ut oculum claudas, aut manum retrahas & pedem.

4. Causa est, Quia semper in nobis manet radix, scilicet habitus & inclinatio. Vti igitur non sufficit arborem excindere aut herbam, si

radix manet, quia semper pullulat, ita non sufficit per pœnitentiam tollere & excindere peccatum. Nam si radix manet, hoc est habitus, facilius erit recursus. Et hinc origo est cur pauci emendentur: quia non laborant, ut habitus pravi eradicentur: quòd non fit nisi per actus contrarios.

5. Causa est. Quia etiam si pœnitentia sufficiat, ut peccatum deleatur, non tamen ipsa sola sufficit, ut illud non redeat, nisi fiat vitæ mutatio; quæ tamen est in paucis. Quotus quisque enim est qui mores mutet, & agendi consuetudinem? Nunquid idem est luxus est vestitus, eadem mensarum deliciæ, ludi, occupationes, & cõversationes, & similia? Non ergò miram si eadem peccata redeant. Et hoc est quod à suis petebat S. Benedictus, eum in ejus disciplinam venirent qui sæculo renuntiabant; cùm scilicet ab illis depõceret mutationem morum.

6. Et communissima causa est. Quia vix est sincera pœnitentia. Semper enim aliquis remanet affectus animi ad peccatũ, & prior pœnitentia id eò sæpè facta est, quia peccati admitti conscientia torquebat, sed ubi prior ille remorsus sublatus est, statim redit amor ad peccatum: Ita gemit S. Ephrem in lib. qui inscribitur Reprehensio sui. *Inflammatum est cor meũ (nempe à primâ peccati titillatione) immutata est pia cogitatio mea, quia gratia præterita cùm sit actus & intellectus & voluntatis non semper durat, obscurata mens mea, scilicet à passione, & tentatione; velut canis revertat ad vomitũ; significatur relapsus: Non est pœnitentia mea pura; id est sincera, & integra; quæ est germanissima & communissima causa relapsuum.* Hinc oculos ad te retorquet mi Auditor, & dignas tuo sensu, & tua cognitione cogitationes concipe, & certo proposito tuam fac certam salutem. Hic agitur de æternitate, quam tibi felicem precor. Amen.